

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2025 m. spalio 8 d.
(OR. en)

13738/25

ENV 983
AGRI 478

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos
gavimo data:	2025 m. spalio 8 d.
kam:	Tarybos generaliniam sekretariatui
Komisijos dok. Nr.:	D109481/01
Dalykas:	[data] KOMISIJOS DIREKTYVA (ES) .../..., kuria dėl tam tikrų tręšiamųjų medžiagų iš gyvulių mėšlo naudojimo iš dalies keičiama Tarybos direktyva 91/676/EEB

Delegacijoms pridedamas dokumentas D109481/01.

Pridedama: D109481/01

EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, XXX
D109481/01
[...] (2025) XXX draft

KOMISIJOS DIREKTYVA (ES) .../...

XXX

**kuria dėl tam tikrų tręšiamųjų medžiagų iš gyvulių mėšlo naudojimo iš dalies keičiama
Tarybos direktyva 91/676/EEB**

KOMISIJOS DIREKTYVA (ES) .../...

XXX

kuria dėl tam tikrų trešiamųjų medžiagų iš gyvulių mėšlo naudojimo iš dalies keičiama Tarybos direktyva 91/676/EEB

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 1991 m. gruodžio 12 d. Tarybos direktyvą 91/676/EEB dėl vandenų apsaugos nuo taršos nitratais iš žemės ūkio šaltinių¹, ypač į jos 8 straipsnį,

kadangi:

- (1) Direktyvos 91/676/EEB 5 straipsnio 4 dalies a punkte nustatytos priemonės, kurios turi būti įtrauktos į veiksmų programas, taikytinas pažeidžiamose zonose arba visoje nacionalinėje teritorijoje pagal tos direktyvos 3 straipsnio 5 dalį. Pagal Direktyvos 91/676/EEB III priedo 2 punktą, tomis priemonėmis turi užtikrinta, kad kiekvienoje fermoje ar gyvulininkystės ūkyje gyvulių mėšlo arba apdoroto mėšlo kiekis, įterptas į dirvą kiekvienais metais, ir gyvulių mėšlo kiekis, patenkantis į dirvą ganant gyvulius, neviršytų nustatyto kiekio hektarui, t. y. 170 kg azoto (N) per metus;
- (2) priėmus Direktyvą 91/676/EEB, mokslo ir technikos pažanga mėšlo apdorojimo technologijų srityje suteikė galimybę gaminti trąšas (vadinamąsias RENURE trąšas), kurios tam tikromis sąlygomis veikia kaip cheminės trąšos, apibrėžtos tos direktyvos 2 straipsnio f punkte;
- (3) Komisijos Jungtinis tyrimų centras įvertino, kad tam tikromis sąlygomis RENURE trąšų nitratų išplovimo potencialas ir agronominis veiksmingumas yra panašūs į cheminių trąšų. Todėl, palyginti su mėšlu, naudojant šias medžiagas nitratų nutekėjimo į vandenį rizika yra mažesnė ir dėl šios naudos aplinkai jų galėtų būti naudojama daugiau nei Direktyvoje 91/676/EEB nustatytas didžiausias leidžiamas mėšlo kiekis ir būtų vis tiek užtikrintas ant tos direktyvos tikslų įgyvendinimas ir tinkama agronominė nauda²;
- (4) platesnis organinių trąšų ir maisto medžiagų iš perdirbtų atliekų srautų naudojimas galėtų sustiprinti Sąjungos atvirą strateginį savarankiškumą ir apsirūpinimo maistu saugumą, kartu nustatant aukštus tvarumo standartus, visų pirma regionuose, kuriuose organinių trąšų naudojama mažai. Naudojant mėšlą ir apdorotą mėšlą, laikantis Direktyvos 91/676/EEB, būtų galima sumažinti nepastovių mineralinių trąšų kainų poveikį ūkininkams ir užtikrinti maisto medžiagų ciklo uždarymą. Komunikate „Trąšų pakankamumo ir įperkamumo užtikrinimas“³ raginama įvertinti tolesnius reglamentavimo ir su reglamentavimu nesusijusius veiksmus, kad būtų sudarytos sąlygos plačiau naudoti iš gyvulių mėšlo atgautas maisto medžiagas;

¹ OL L 375, 1991 12 31, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/1991/676/oj>.

² Huygens, D, Orveillon G, Lugato E, Tavazzi S, Comero S, Jones A, Gawlik B, Saveyn HGM, Technical proposals for the safe use of processed manure above the threshold established for Nitrate Vulnerable Zones by the Nitrates Directive (91/676/EEC) (2020).

³ COM(2022) 590, 2022 11 9.

- (5) 2023 m. Komisija pradėjo Direktyvos 91/676/EEB vertinimą, siekdama, be kita ko, įvertinti, ar ta direktyva pakankamai skatinamas maisto medžiagų iš įvairių šaltinių, įskaitant apdorotą mėšlą, perdirbimas ir mėšlo apdorojimo technologijų, kurias taikant gaunamos RENURE trąšos, technologinę plėtrą;
- (6) Todėl, kol bus baigtas Direktyvos 91/676/EEB vertinimas, valstybėms narėms būtina pateikti laikiną sprendimą, kad jos galėtų leisti ūkininkams, laikantis tam tikrų sąlygų, naudoti daugiau RENURE trąšų nei nustatyta III priedo 2 punkte;
- (7) tokio RENURE trąšų kiekio, kad jose esančio azoto kiekis viršytų 170 kg N iš gyvulių mėšlo vienam hektarui per metus, naudojimas su atitinkamomis apsaugos priemonėmis turėtų būti leidžiamas, kad būtų pagerintas cheminių trąšų pakeitimas organinėmis trąšomis, sumažintos ūkininkų išlaidos ir sustiprintas Sąjungos žemės ūkio sektoriaus strateginis savarankiškumas, nepakenkiant Direktyvos 91/676/EEB tikslų įgyvendinimui;
- (8) be poveikio vandens kokybei, iš mėšlo ir gyvulių išmetamas azotas daro įtaką ir oro kokybei. RENURE trąšų naudojimas turėtų būti derinamas su nuolatinėmis pastangomis mažinti bendrą poveikį aplinkai. Todėl būtina turėti tinkamas apsaugos priemonės ir nustatyti viršutinę RENURE trąšų naudojimo ribinę vertę. Nustatant šią ribinę vertę turėtų būti atsižvelgiama į RENURE trąšų, gautų iš gyvulių mėšlo, savybes, jų naudojimo ir pakeitimo galimybes, taip pat į patirtį, įgytą taikant III priedo 2 punktą;
- (9) reikėtų nustatyti RENURE trąšų kokybės kriterijus ir jų naudojimo sąlygas, kad, siekiant Direktyvos 91/676/EEB tikslų, šiomis trąšomis būtų galima pakeisti chemines trąšas;
- (10) turėtų būti įtraukiami tik tie apdorojimo metodai, kuriuos taikant patikimai gaunamos nuoseklios kokybės medžiagos pagal nustatytus kriterijus. Komisijos Jungtinis tyrimų centras įvertino mineralinio azoto ir organinės anglies koncentracijos tokiose medžiagose kriterijus ir atliko įvairių tuos kriterijus atitinkančių medžiagų gamybos procesų patikimumo bandymus. Vertinimas rodo, kad taikant toliau nurodytus apdorojimo metodus galima gauti nuoseklios kokybės medžiagas, atitinkančias tuos kriterijus: amoniako pašalinimas ir valymas amonio druskoms gaminti, atvirkštinio osmoso taikymas mineraliniams koncentratams gaminti ir daug azoto turinčių fosfato druskų (struvito) nusodinimas iš gyvulių mėšlo. Todėl turėtų būti nustatyti RENURE trąšų gamybai reikalingi procesai, kurie atitiktų būtiną kokybę, kad būtų užtikrintas patikimas cheminių trąšų pakeitimas;
- (11) siekiant užtikrinti saugų žemės tręšimą RENURE trąšomis, turėtų būti reikalaujama, kad valstybės narės taikytų griežtus kokybės standartus, įskaitant saugias atitinkamų teršalų ir patogenų ribines vertes pagal atitinkamus Sąjungos ir nacionalinės teisės aktus. Todėl reikėtų nustatyti viršutines ribines vertes, visų pirma susijusias su vario, cinko ir mikroorganizmų buvimu;
- (12) Komisijos deleguotajame reglamente (ES) 2023/1605⁴ apibrėžiami tam tikrų organinių trąšų, įskaitant apdorotą mėšlą, gamybos grandinės galutiniai taškai pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1069/2009⁵, už kurių apdorotam mėšlui

⁴ 2023 m. gegužės 22 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2023/1605, kuriuo, nustatant organinių trąšų ir dirvožemį gerinančių medžiagų gamybos grandinės galutinius taškus, papildomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1069/2009, (OL L 198, 2023 8 8, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2023/1605/oj).

⁵ 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1069/2009, kuriuo nustatomos žmonėms vartoti neskirtų šalutinių gyvūninių produktų ir jų gaminių sveikumo taisyklės, (OL L 300, 2009 11 14, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2009/1069/oj>).

nebetaikomi Reglamento (EB) Nr. 1069/2009 reikalavimai, kad jis taptų Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2019/1009⁶ nurodytais ES tręšiamaisiais produktais arba jų dalimi. Mėšlui, išskyrus mėšlą, nurodytą Deleguotajame reglamente (ES) 2023/1605, vis tiek taikomi Reglamento (EB) Nr. 1069/2009 reikalavimai.

- (13) valstybės narės turėtų nustatyti RENURE trąšų gamybos įrenginiams taikytinus reikalavimus, kuriais būtų užtikrinta, kad maisto medžiagų kiekis visą laiką atitiktų Direktyvoje 91/676/EEB nustatytus kriterijus. Siekiant sudaryti palankesnes sąlygas tręšti žemę pagal pasėlių poreikius, kartu su RENURE trąšomis turėtų būti pateikiama atitinkama informacija apie jose esantį maisto medžiagų kiekį;
- (14) Komisijos Jungtinis tyrimų centras įvertino poveikį aplinkai ir sveikatai ir pasiūlė RENURE trąšų naudojimo kriterijus, su sąlyga ir darydamas prielaidą, kad bendras Sąjungoje iš gyvulių gaunamo mėšlo kiekis, sutartinių ūkinių gyvūnų skaičius ir gyvulių tankumas nepadidės;
- (15) todėl valstybės narės turėtų atidžiai stebėti leidimo naudoti RENURE trąšas, kuriose esančio azoto kiekis viršija 170 kg azoto vienam hektarui per metus ribą, poveikį bendram gyvulių skaičiui ir iš jų gaunamo mėšlo kiekiui. Jeigu bendrame per metus gaunamo mėšlo kiekyje esantis azoto kiekis, tenkantis vienam hektarui naudojamos žemės ūkio naudmenos (NŽŪN), viršija arba gali viršyti 170 kg azoto vienam hektarui visoje valstybėje narėje arba NUTS 2 regionuose, kuriuose leidžiama naudoti RENURE trąšas, valstybės narės turėtų užkirsti kelią bet kokiam to kiekio didėjimui šiuose regionuose, siekdamas užtikrinti, kad tai nesukeltų papildomo nenumatyto neigiamo poveikio aplinkai;
- (16) žemės tręšimui RENURE trąšomis toliau taikomi Direktyvos 91/676/EEB III priedo 1 punkto 3 papunktyje nustatyti visų trąšų naudojimo (subalansuoto tręšimo) reikalavimai. Kadangi RENURE trąšos yra skirtos cheminėms trąšoms pakeisti, trąšų naudojimo apribojimus pagal subalansuoto tręšimo principą, taikomą atitinkamoje valstybėje narėje, gali reikėti peržiūrėti priimant sprendimą leisti naudoti RENURE trąšas, kad į tai būtų tinkamai atsižvelgta. Reikia atsižvelgti į galimą papildomą neigiamą poveikį aplinkai, kurį gali sukelti RENURE trąšų naudojimas, visų pirma rudenį jomis tręšiant pasėlių plotus ariamoje žemėje, ir pagal atitinkamas veiksmų programas imtis tinkamų priemonių, visų pirma susijusių su žemės tręšimo apribojimu. Todėl reikėtų laikytis geros agrarinės aplinkosaugos praktikos, pavyzdžiui, naudoti gyvųjų augalų dangą ar lygiavertes priemones siekiant išvengti azoto išplovimo į aplinką. Todėl turėtų būti nustatyti atitinkami reikalavimai;
- (17) RENURE trąšų naudojimas taip pat gali būti siejamas su azoto išmetimo dėl garavimo nuo dirvos paviršiaus rizika, ypač kai trąšose daugiau kaip 60 proc. azoto kiekio sudaro ne nitratai, o jų pH yra didesnis nei 5,5. Todėl, siekiant išvengti neigiamo poveikio aplinkai, turėtų būti taikomi tinkami tręšimo metodai, pvz., įpurškimas, neatidėliotinas paviršiuje paskleistų medžiagų įterpimas arba lygiavertės priemonės;
- (18) leisdamos naudoti RENURE trąšas iš apdoroto mėšlo, valstybės narės taip pat turėtų atsižvelgti į jų galimą poveikį siekiant Tarybos direktyvos 92/43/EEB⁷, Europos

⁶ 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/1009, kuriuo nustatomos ES tręšiamųjų produktų tiekimo rinkai taisyklės, (OL L 170, 2019 6 25, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1009/oj>).

⁷ 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyva 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (OL L 206, 1992 7 22, p. 7, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/1992/43/oj>).

Parlamento ir Tarybos direktyvų 2000/60/EB⁸, 2016/2284⁹, 2020/2184¹⁰ bei 2008/50/EB¹¹ ir Reglamento (ES) 2018/848 tikslų¹². RENURE trąšų naudojimas neturėtų daryti poveikio tų direktyvų ir to reglamento įgyvendinimui ar jam trukdyti. Atsižvelgiant į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 191 straipsnio 2 dalyje nustatytą atsargumo principą, valstybės narės „Natura 2000“ teritorijose ir aplink jas bei netoli geriamojo vandens gavybos vietų turėtų imtis ypatingų atsargumo priemonių. Taikydamos pirmiau nurodytus teisės aktus ir prieš suteikdamos leidimą naudoti tokias RENURE trąšas, valstybės narės turėtų įvertinti bendrą poveikį išmetamam amoniako kiekiui regionuose, kuriuose leidžiama naudoti RENURE trąšas, siekdamos užtikrinti, kad nebūtų daromas neigiamas poveikis aplinkos tikslams;

- (19) kad Komisija galėtų atlikti savo vaidmenį pagal Direktyvą 91/676/EEB, valstybės narės turėtų pranešti Komisijai apie savo sprendimą leisti naudoti RENURE trąšas iš apdoroto mėšlo ir kas ketverius metus teikiamoje ataskaitoje pagal Direktyvos 91/676/EEB 10 straipsnį Komisijai pateikti to leidimo taikymo ataskaitą, įskaitant metinius duomenis apie RENURE trąšų gamybą, gyvulių skaičių ir iš jų gaunamo mėšlo kiekį;
- (20) šis pakeitimas neturėtų daryti poveikio valstybių narių pareigoms, nebent jos nuspręstų įgyvendinti šio teisės akto priede pateiktą naują III priedo c punktą;
- (21) todėl būtina atitinkamai iš dalies pakeisti Direktyvą 91/676/EEB;
- (22) šioje direktyvoje numatytos priemonės atitinka pagal Direktyvos 91/676/EEB 9 straipsnį įsteigto komiteto nuomonę,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis

Direktyvos 91/676/EEB III priedas iš dalies keičiamas pagal šios direktyvos priedą.

2 straipsnis

1. Valstybės narės užtikrina, kad įsigaliojusių įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini, kad šios direktyvos būtų laikomasi nuo ne vėliau kaip [Leidinių biurui: įrašyti datą – 2 metai po šios direktyvos įsigaliojimo dienos]. Jos nedelsdamos pateikia Komisijai tų nuostatų tekstą.

⁸ 2000 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/60/EB, nustatanti Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus, (OL L 327, 2000 12 22, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2000/60/oj>).

⁹ 2016 m. gruodžio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/2284 dėl tam tikrų valstybėse narėse į atmosferą išmetamų teršalų kiekio mažinimo, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2003/35/EB ir panaikinama Direktyva 2001/81/EB, (OL L 344, 2016 12 17, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2016/2284/oj>).

¹⁰ 2020 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2020/2184 dėl žmonėms vartoti skirto vandens kokybės (OL L 435, 2020 12 23, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2020/2184/oj>).

¹¹ ES aplinkos oro kokybės direktyva su pakeitimais, padarytais 2024 m. 2008 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/50/EB dėl aplinkos oro kokybės ir švaresnio oro Europoje (OL L 152, 2008 6 11, p. 1–44).

¹² 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/848 dėl ekologinės gamybos ir ekologiškų produktų ženklinimo, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 834/2007, (OL L 150, 2018 6 14, p. 1–92).

Valstybės narės, priimdamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės Komisijai pateikia šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

3 straipsnis

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

4 straipsnis

Ši direktyva skiriama valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje

Komisijos vardu

Pirmininkė

[...]

[Pasirinkti iš dviejų variantų priklausomai nuo pasirašančio asmens.]

Pirmininkės pavedimu

[...]

[pareigos]